

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Voor de roodborst zijn duindoornbessen in de winter een krachtig voedingssupplement. Foto: Jan Hendriks.

Duindoorns helpen roodborst de winter door

In koude en sneeuwrijke winters zoals die van 2010 komen overwinterende vogels moeilijk aan eten. Maar gelukkig zijn er duindoornbessen. Vogelonderzoekers van ringstation Van Lennep in de Kennemerduinen vingen in de winter van 2009-2010 veel roodborsten in en op duindoorns. Ze zaten op plekken waar de meeste winters geen roodborst te zien is. Een aantal liet zich meerdere malen vangen en wegen. Ze bleken dankzij dit oranje dieet midden in de winter ongeveer 20% in gewicht toegenomen. Zo blijkt het duin ook voor heel algemene vogels van belang om de winter door te komen. Dat de roodborsten zich vooral aan duindoornbessen te goed deden, bleek overtuigend toen ze de handen van de onderzoeker met oranje derrie onderpoepten.

Tweede vondst gelig baardmos in honderd jaar

Een ecooloog van het Ministerie van Defensie heeft afgelopen zomer op Texel een erg zeldzaam korstmosje gevonden. Gelig baardmos was in de afgelopen honderd jaar maar een keer eerder gevonden, in een moerasbos in Brabant. Meestal groeien baardmossen als omlaag hangende draderige bosjes aan boomtakken - vandaar de naam. Nu stonden de korstmossen op vochtig duinzand in duinvaleitjes op De Hors, het uitgestrekte strand met jonge duinen op de zuidpunt van Texel.

Gelig baardmos is een sterk vertakt korstmos. Baardmossen leven normaal gesproken op takken en stammen van bomen. Dit gelig baardmos groeit echter 'gewoon' op de grond: de vochtige bodem van jonge duinvaleitjes op de zuidpunt van Texel. Foto: Rense Haveman.

Honderd jaar oude wandeling door Schouwse duinen

In 1910 maakte F. Bins een wandeling dwars door de duinen van Schouwen. Een jaar later schreef hij hierover in het Weekblad Buiten. Ruim honderd jaar later reconstrueerde Marinus van Dijke deze route en liep hem opnieuw. De beelden die hij naar aanleiding hiervan maakte, waren van eind oktober tot half december te zien in de Kabinetten van de Vleeshal in Middelburg. Naar aanleiding van deze tentoonstelling is een boekje verschenen in de Slibreeks met dezelfde titel: Een wandeling, honderd jaar, een reconstructie.

Marinus van Dijke reconstrueerde een wandeling door de Schouwse duinen uit 1910. Geïnspireerd door de duinen maakte hij beelden die te zien waren in een museum in Middelburg en in een boekje uit de Zeeuwse 'Slibreeks'. Foto: Leo van Kampen.

Goed jaar voor stofzaad

De (na)zomer van 2011 was een uitstekende periode voor het zeldzame stofzaad. Van eind juni tot eind oktober zijn honderden exemplaren gevonden. Vooral in de duinen en landgoederen van Noord-Holland waren ze op veel plekken te zien. Verder groeiden er enkele tientallen in Clingenbosch, een landgoed in Wassenaar. Stofzaad is een vreemd plantje: alleen een geelwitte bloeistengel met schubvormige blaadjes. Hij heeft geen bladgroen en kan dus zelf geen voedsel aanmaken. Waar andere (half)parasitaire planten als ratelaar en bremraap van andere planten profiteren, onttrekt stofzaad zijn voedsel aan de zwamdraden van paddenstoelen. Hij groeit het meest op de bodem van donkere (naald)bossen, vaak als enige zaadplant.

Met het nieuw aangekochte grasland erbij vormt Wassergeest een fraai, afwisselend landschap. Op de oude duinen het landgoedbos van de Keukenhof en Wassergeest, en op de lagere, vochtige strandvlakten weiland en hakhoutbos. Foto: Joost Bouwmeester.

Landgoed Wassergeest uitgebreid

Wassergeest is een landgoed in de buurt van Lisse. Het is een afwisselend geheel van droog landgoedbos, vochtig hakhoutbos en weilanden. Het Zuid-Hollands Landschap kon het dit jaar met 19 hectare nat grasland uitbreiden. De aankoop is mede gefinancierd met donaties van leden. Een goed teken vinden wij, in deze bleke tijden.

Wassergeest ligt deels op dezelfde strandwal als het nabijgelegen Keukenhofbos en deels op de aanpalende, lager gelegen strandvlakte. Er is een wandelroute aangelegd die door drassige weilanden en over hekken met overstapjes voert. Laarzen niet vergeten dus. Je kunt aansluitend doorlopen over routes door het hakhoutbos en het landgoed met het sprookjesachtige Kasteel Keukenhof. De route kun je downloaden via www.kasteelkeukenhof.nl/documenten/routebeschrijving_laarzenpad.pdf.

Vreemde vondst in het Botgat

Het Botgat is een voormalig schietterrein in de duinen bij Groote Keeten, drie kilometer ten noorden van Callantsoog. In 2008 is het overgedragen aan Landschap Noord-Holland. Bij het opknappen van het terrein stuitte men begin dit jaar op het skelet van een Engelse soldaat. Uit de metalen knopen van het uniform en de restanten van zijn wapen bleek dat deze als infanterist moet hebben deelgenomen aan de Engels-Russische invasie in augustus 1799. Deze inval was gericht tegen de toenmalige Bataafse Republiek, en eindigde op 6 oktober van dat jaar met de Slag bij Castricum. Een replica van het uniform is nu te zien in Fort Kijkduin bij Huisduinen. Volgend jaar gaat het naar de Helderse Vallei, het bezoekerscentrum van Landschap Noord-Holland.

Zo moet de Engelse soldaat er hebben uitgezien die begin dit jaar met de resten van zijn uniform werd opgegraven. Hij is waarschijnlijk gesneuveld bij een invasie van de kust van Noord-Holland in 1799. Foto: De Helderse Vallei.

Rectificatie veldmestkever

In het vorige nummer van DUIN meldden we in deze rubriek de ontdekking van de veldmestkever *Aphodius subterraneus* in de Kennemerduinen. We plaatsten daar een foto bij van een ander soort veldmestkever.

Zeehond op de Zandmotor

Op 31 oktober is de Zandmotor geopend voor publiek. Planten en dieren hebben het nog maar net aangelegde duin- en strandgebied bij het Westland al eerder ontdekt. In september werd de eerste zeehond gesignaleerd door een beheerder van het Zuid-Hollands Landschap. Ook is gelobde melde, een bijzondere kustplant, gevonden. De Zandmotor is ook in trek bij vogels. Grote sterns en visdieven vingen er in de nazomer visjes en een lepelaar liep er garnalen te zoeken. Op de stranden zitten volop meeuwen, scholeksters en andere steltlopers. Het is de moeite waard om er een keer naar toe te gaan, bijvoorbeeld op een winderige winterdag. Het zand vliegt dan aan alle kanten langs je heen en je ziet links en rechts nieuwe duintjes ontstaan.

Zeehonden zwemmen regelmatig heen weer tussen de Waddenzee en het Deltagebied. Dankzij de Zandmotor kunnen ze nu onderweg even uitrusten. Foto: Joost Bouwmeester.

Dwars door de Duinen- 'tlijn'

Weet u een leuk nieuwtje over een bijzondere plant, dieren die zich uitbreiden, een opvallend publieks- of kunstproject of succesvol natuurherstel?

Geef ons een tip, dan kunnen we er in deze rubriek melding van maken. Ons e-mailadres is: info@duinbehoud.nl; met als onderwerp '4D'.